

MERCEDES

wśród lodowisk

Marek Stępień

Bydgoszcz będzie miała za rok lodowisko z prawdziwego zdarzenia, zaprojektowane przez gdańską pracownię TBIARCHITEKCI, kierowaną przez architekt Magdalenę Brzezińską. Obiekt wpisuje się w konsekwentnie budowaną wizję metropolii z nowatorską architekturą zwróconą w kierunku rzeki Brdy.

Walorem tej inwestycji jest nie tylko wyjątkowa architektura inspirowana kryształami lodu oraz nowoczesne rozwiązania technologiczne – mówi Rafał Bruski, prezydent Bydgoszczy. – Mając na uwadze przygotowania do tego przedsięwzięcia, satysfakcję sprawia wiele innych aspektów. Po pierwsze, zdecydowaliśmy się na budowę tego obiektu dzięki odpowiedzialnej polityce finansowej miasta. Już przed dekadą planowano budowę lodowiska. Powstał projekt, który niestety nie był dostosowany do możliwości i potrzeb. Zaprojektowanie nowego gmachu i skierowanie zadania do realizacji stało się możliwe w 2014 r., dzięki wypracowaniu znaczącej nadwyżki budżetowej. Po drugie, po opracowaniu koncepcji zdecydowaliśmy się na konsultacje z ekspertami ze Społecznej Rady ds. Estetyki. Dzięki temu dialogowi jeszcze przed zleceniem projektu wprowadzono wiele korzystnych założeń. Na ich podstawie projektanci uwzględnili postulaty otwarcia elewacji od strony wody na rzekę Brdę, likwidacji parkingów od strony rzeki oraz aranżacji przestrzeni brzegowej umożliwiającej dostęp publiczny. Ostateczny kształt bryły już budzi uznanie architek-

tów oraz mieszkańców. Liczę, że będzie to kolejny gmach, który stanie się jedną z ikon nowoczesnej architektury, nie tylko w Bydgoszczy.

Taka jest Bydgoszcz

– Nie poznaję mojego miasta – mówił w wywiadzie do „Magazynu Bydgoskiego” prof. Janusz Filipiak, prezes i założyciel globalnej spółki Comarch. Ten mieszkający na przemian w Szwajcarii i Krakowie biznesmen wyjechał z Bydgoszczy na studia w roku 1970 i nigdy na dłużej nie powrócił. – Rozwija się imponująco pod każdym względem, również infrastrukturalnym i architektonicznym. W niczym nie ustępuje innym ośrodkom w Europie – stwierdził.

Edward Gleaser, profesor Uniwersytetu Harvarda, uważany za twórcę ekonomiki miast, przyjechał do Bydgoszczy, żeby poszukać śladów przodków. Spacerował po Śródmieściu i – jak wyznał dziennikarzom – nie mógł wyjść z podziwu, jak pięknie woda ożywia kamienice, komponuje się z zielenią. – To miasto jest czarujące – podsumował.

Rzeczywiście – licząca ponad 350 tys. mieszkańców Bydgoszcz to najbardziej zielone duże miasto w Polsce, z naj-

większym parkiem w granicach miasta (Leśny Park Kultury i Wypoczynku w Myślęcinku), ale przede wszystkim z rzeką Brdą przecinającą metropolię przez środek oraz Wisłą dochodzącą do obrzeży dzielnicy Fordon.

Zieleń i woda – te dwa słowa są kluczowe w budowaniu tożsamości Bydgoszczy, również architektonicznej. Swoją rolę w tworzeniu tej przestrzeni pracownia TBIARCHITEKCI miała już w 2007 r. W prestiżowym

Elewacja została zaprojektowana w systemie fasady wentylowanej typu rainscreen. Specjalnie zaprojektowany kształt profili oraz paneli umożliwia wyrównanie ciśnienia między zewnętrzną a wewnętrzną częścią ściany i tym samym neutralizuje siły, które powodują przenikanie wody za okładzinę elewacji.

i ważnym dla Bydgoszczy miejscu – okolicy Wyspy Młyńskiej nad rzeką Brdą – arch. Magdalena Brzezińska zaprojektowała budynek biurowo-usługowy Centrum Przyrzecze.

Pierwsze bydgoskie lodowisko

W 1955 r. ruszyła budowa kompleksu wojskowego i stadionu Zawiszy (projekt architektów W. Wyszukowskiego, A. Bigona i J. Hoffmanna), który mógł pomieścić nawet 50 tys. ludzi. W lipcu 1957 r. został uroczystie otwarty. Dwa lata później rozpoczęła się budowa pierwszego bydgoskiego lodowiska krytego Torbyd. Budowa – w czynie społecznym – zaczęła się w marcu, a 19 grudnia 1959 r. na Torbydzie odbył się pierwszy mecz hokejowy inaugurujący otwarcie hali.

Torbyd był czwartym polskim sztucznym lodowiskiem, po warszawskim, łódzkim i katowickim. W 2002 r. oficjalnie został zamknięty z powodu złego stanu technicznego. Pojawiały się różne pomysły związane z dalszym funkcjonowaniem lodowiska. Po długich dyskusjach władze miasta postanowiły, że Torbyd zosta-

nie rozebrany, a działka sprzedana. Zwycięska w przetargu firma podjęła się rozbiórki za kwotę 1 zł. Proces rozbiórki trwa, choć bryła hali już zniknęła.

Rok przed przeprowadzeniem przetargu na rozbiórkę prezydent Bydgoszczy Rafał Bruski ogłosił, że chce budowy nowego lodowiska. Udało się znaleźć finansowanie i wyłonić pracownię, która zaprojektowała obiekt. To gdańskie biuro TBIARCHITEKCI. Uznana marka, na rynku od 2002 r. Spod ręki architektów z pracowni TBIARCHITEKCI wyszło już wiele bydgoskich projektów. Jedną z nich jest koncepcja programowo-przestrzenna hali lekkoatletycznej na terenie Kompleksu Sportowego Zawisza przy ul. Gdańskiej 163. Prace nad koncepcją zakończono w czerwcu br.

Lodowisko na miarę XXI wieku

Projekt lodowiska zespołu projektowego TBIARCHITEKCI zakłada, że obiekt będzie miał funkcję ogólnodostępnego lodowiska rekreacyjnego, ale tafla przystosowana będzie również do rozgrywania na niej meczów hoke-

jowych czy trenowania łyżwiarstwa figurowego lub curlingu. Płyta spełnia najwyższe wymagania International Ice Hockey Federation IIHF. Wymiary lodowiska będą wynosić 60 m długości i 30 m szerokości.

Przedsięwzięcie jest powiązane technologicznie i funkcjonalnie z sąsiednimi obiektami: Halą Sportowo-Widowiskową Łucz-

niczka oraz Halą Rozgrzewkową Artego Arena, przez wspólną sieć dróg oraz miejsc parkingowych, a także zastosowanie wspólnej instalacji do zagospodarowania ścieków. Kompleks zlokalizowany jest przy ul. Toruńskiej, nad Brdą, w pobliżu Trasy Uniwersyteckiej.

Od wielu lat ta część Bydgoszcy zmienia swój charakter, otwiera się na mieszkańców. Świadczą

NAZWA REALIZACJI: Projekt budowy lodowiska krytego sztucznie mrożonego wraz z zapleczem gastronomicznym, infrastrukturą techniczną, zagospodarowaniem terenu

LOKALIZACJA: Bydgoszcz, ul. Toruńska 59

INWESTOR: Miasto Bydgoszcz

PRACOWNIA PROJEKTOWA: TBIARCHITEKCI Sp. z o.o. pod kierownictwem Magdaleny Brzezińskiej

ARCHITEKCI: Magdalena Brzezińska, Julia Bokisz, Bartłomiej Bajda, Mariusz Karwowski

PROJEKT: 2015/2016

GENERALNY WYKONAWCA: Alstal Grupa Budowlana

REALIZACJA: 2016/2017

POWIERZCHNIA UŻYTKOWA: 4605 m²

POWIERZCHNIA TAFLI LODOWEJ: 1779 m²

WYSOKOŚĆ OBIEKTU: 11,45 m

SZACOWANY KOSZT: 27 mln zł

Magdalena Brzezińska

architekt, właścicielka
TBI ARCHITEKCI

W kontekście architektonicznym myślą przewodnią było stworzenie formy budynku nawiązującej do jego funkcji. Zamierzenie to zostało zrealizowane przez „zawieszenie” nad ciemną, dolną częścią budynku, wizualnie „lekkiej” bryły składającej się z nieregularnych powierzchni trójkątnych, inspirowanych formą kryształu lodu.

o tym m.in. rewitalizacja bulwarów nad Brdą, inwestycje zarówno sportowe (Łuczniczka, Artego Arena, lodowisko), jak i komercyjne (powstający kompleks apartamentowców River Tower, zapowiadany wysokościowiec firmy Nordic Development). Lodowisko będzie funkcjonować od października do końca kwietnia w godzinach od 7 do 23. Dzięki zastosowanej technologii mrożenia możliwe jest wykorzystanie całoroczne.

Budynek wyposażony będzie, poza pomieszczeniami technicznymi, w funkcje usługowe: szatnie z szafkami samoobsługowymi, szatnie hokejowe dla zawodników obu drużyn,

suszarnie sprzętu hokejowego, wypożyczalnię łyżew wraz z ostrzałnią i suszarnią, punkt handlowy, pomieszczenie trenera; pomieszczenie medyczne, trybuny z uchylnymi siedziskami (300 miejsc). Na piętrze mieścić się będzie restauracja z oknem widokowym na taflę lodu, na której jednocześnie może przebywać nawet 240 osób. Część gastronomiczna będzie funkcjonować przez cały rok, jako zaplecze uzupełniające dla kompleksu Łuczniczki.

Instalacja mrozeniowa płyty lodowiska jest zasilana z maszynowni chłodniczej, z wykorzystaniem nowoczesnego, energooszczędnego amoniakalnego agregatu chłodniczego z częściowym odzyskiem ciepła. To jedna z najnowocześniejszych takich maszynowni na świecie. Jest również rodzajem pompy ciepła – ciepło, które trafia do płyty lodowiska, jest z niej zabierane i może zostać wykorzystane do innych celów: ogrzewania, pryszniców, ciepłej wody itp. Odzyskiwany jest także chłód ze śniegu zebranego przez rolbę. Koszt eksploatacji tej maszynowni to mniej niż 60% maszynowni starszych generacji.

Lodowisko zgodnie z wymogami IIHF zostało otoczone bandami wykonanymi z materiałów kompozytowych, wzmocnionych, o wysokości 1,2 m. W bandach zlokalizowano dwie bramki wejściowe na taflę lodowiska oraz dwie bramki wejściowe dla zawodników.

Zgodnie z założeniem inwestorskim lód będzie poddawany konserwacji co dwie godziny. Oczyszczanie i wygładzanie tafli

będzie przeprowadzane za pomocą urządzenia – rolby (maszyna do bieżącej konserwacji lodu). Lód zebrany przez rolbę zostanie każdorazowo zrzucony do topielnika zlokalizowanego w garażu. W jego sąsiedztwie zlokalizowane zostały agregaty chłodnicze. Ciepło odpadowe powstałe podczas chłodzenia hali lodowiska zostanie wykorzystane do topienia lodu. Woda z roztopionego lodu nie będzie wymagała dodatkowo oczyszczania, dlatego po odseparowaniu na sicie frakcji stałej będzie kierowana bezpośrednio do sieci kanalizacji deszczowej.

– W kontekście architektonicznym myślą przewodnią było stworzenie formy budynku nawiązującej do jego funkcji – mó-

wi arch. Magdalena Brzezińska. – Zamierzenie to zostało zrealizowane przez „zawieszenie” nad ciemną, dolną częścią budynku, wizualnie „lekkiej” bryły składającej się z nieregularnych powierzchni trójkątnych, inspirowanych formą kryształu lodu. Do realizacji śmiałej wizji projektantów zaprojektowano fasadę wentylowaną typu rainscreen, której zewnętrzna powłoka stanowią okładziny elewacyjne. Zapewnia ona ciekawą estetykę oraz bardzo wysoką izolacyjność termiczną. Specjalnie zaprojektowany kształt profili oraz paneli umożliwi wyrównanie ciśnienia między zewnętrzną a wewnętrzną częścią ściany i tym samym neutralizuje siły, które powodują przenikanie wody za okładzinę elewacji.

Elewacja północna, skierowana na stronę rzeki Brdy „otwiera się” na otoczenie za sprawą okazałych rozmiarów formy szklanej zapewniającej doświetlenie wnętrza budynku. Wyzwaniem dla projektantów było odpowiednie doświetlenie płyty lodowiska, a również stworzenie odpowiedniego klimatu i komfortu dla użytkowników. Użyto w tym celu zaawansowanej technologicznie konstrukcji słupowo-ryglowej ścian przeszklonych. Zostało w niej zastosowane całkowite nowe podejście do kwestii budowy profili i akcesoriów odpowiadających za szczelność i izolacyjność termiczną oraz do techno-

Zagospodarowanie terenu

logii montażu fasady. Duże przeszklenie nie koliduje z wymogiem ograniczenia promieniowania słonecznego padającego na płytę lodowiska. Przeszklona elewacja znajduje się po północnej stronie budynku, co w sposób naturalny ogranicza dostępność światła słonecznego i wyklucza możliwość padania bezpośrednich promieni słonecznych.

Budynek wpisuje się w otaczający krajobraz, w którym dominują obiekty o podobnym charakterze. Przez zastosowanie satynowej okładziny elewacji przejmuje w niewielkim stopniu kolor otoczenia, działanie to dodatkowo wkomponowuje go w istniejącą tkankę i otaczająca zielen.

Główną konstrukcję stanowią słupy, ściany i stropy żelbetowe. Dach z drewna klejonego w formie dźwigarów i płatwie z drewna klejonego, które posiadają naturalny kolor i usłojenie drewna.

Dźwigary te ponad halą lodowiska oraz nad widownią są odosłonięte i stanowią element wystroju wnętrza. Konstrukcja zaplecza socjalnego i trybun jest żelbetowa. Obiekt posadowiono na fundamentach bezpośrednich.

– *Można śmiało powiedzieć, że ten obiekt będzie mieć jedną z najładniejszych, jeśli nie najładniejszą bryłę wśród krytych lodowisk w Polsce* – komentuje prezydent Bydgoszczy Rafał Bruski.

Spójna, nowatorska wizja

W lutym 2016 r. bydgoski magistrat rozpiął przetarg na budowę lodowiska. Zgłosiło się do niego 16 firm i konsorcjów budowlanych. Bezkonkurencyjna okazała się Grupa Budowlana Alstal, jeden z liderów w realizacji komercyjnych inwestycji sportowych w Polsce. Budowa lodowiska już trwa, na początku października wkopano kamień węgielny. Za-

kończenie robót jest planowane na czwarty kwartał 2017 r.

– *Bydgoszcz zyska kolejny budynek z bardzo odważną wizją, spójną z tym, co dzieje się od wielu lat w miejskiej architekturze* – komentuje Marta Leszczyńska, dziennikarka „Gazety Wyborczej” pisząca o inwestycjach. – *Co jakiś czas o Bydgoszczy jest głośno w Polsce i za granicą właśnie z powodu nowatorskich projektów, budzących zachwyt wśród branżowców i nie tylko. Tak było w połowie lat 90., kiedy duet Andrzej Bulanda i Włodzisław Mucha zaprojektował siedzibę BRE Banku zwaną nowymi spichrzami. Druga inwestycja, jeszcze może nie tak uznana, ale równie wysoko oceniana, to Marina na Wyspie Młyńskiej. Trzecią perłą w tej koronie będzie lodowisko. Jest równie innowacyjne, piękne, nowoczesne, ale także uwzględni kontekst wody.* ■

Marek Iwiński Plastyk Miasta Bydgoszczy

Praca nad projektem oraz opiniowaniem lodowiska okazała się twórcza, zwłaszcza że pracownia TBI ARCHITEKCI jest otwarta na współczesne rozwiązania i ma ciekawe pomysły. Powstał projekt na miarę XXI w., nietuzinkowy, w dynamiczny sposób wpisujący się w przestrzeń miasta. Wybrana lokalizacja dodatkowo potęguje działanie elewacji w formie bryły popękanej lodu, gdzie lustro wody odbija taflę lodowiska. Nocą natomiast w miejscach przełamania bryły pojawia się światło, czyniąc obiekt magicznym.

